

hvor der oprettedes tyske Skoler. Det faar sin Betydning ogsaa her. Mindretallene kan nok gøre Indstilling om de Lærere, som de ønsker, og ogsaa sørge for, at det kommer frem til Ministeren; og jeg vil her gerne anerkende, at jeg ved, at Ministeren i flere Tilfælde har fulgt saadanne Indstillinger fra tyske Mindretal. Jeg ved dog ikke, hvorvidt det er lovhjemlet, saa at det tyske Mindretal kan forlange, at man følger denne Indstilling; det vilde i det mindste have mere Vægt, naar det virkelig var en tysk Skolekommission, der gjorde denne Indstilling. Jeg kommer tilbage til denne gamle Fordring, som jo ikke er blevet opfyldt ved dette Skolelovforslag, og efter Ministerens Udtalelse heller ikke skal opfyldes. Jeg maa ved denne Lejlighed dog bemærke, at det vanskelige ved, at man ikke har disse Skolekommissioner ved tyske Skoler, ogsaa viser sig, naar der skal holdes Eksamen. Det kan det tyske Mindretal maaske nok gøre, men Skolekommissionerne i det hele taget kan ikke gøre det. Jeg maa ogsaa minde den højtærede Undervisningsminister om Forhandlingen i Haderslev. Da der blev gjort opmærksom paa de Vanskeligheder, der kunde opstaa ved den nye og ellers sagligt begrundede Bestemmelse om, at Lærerne skal have dansk Indfødsret, en Bestemmelse, som ikke findes i den hidtidige danske Lovgivning angaaende Skoler, men vistnok vil komme, svarede Ministeren, som jeg husker, at saa maatte man erhverve Indfødsret; for de paagældende. Det kunde jo opfattes som et Tilsagn og blev opfattet saaledes, men jeg ved nok, at man i Grunden ikke kan opfatte det saaledes, fordi Ministeren ikke raader over at meddele Indfødsret; det er hans Kollega Indenrigsministeren, og Indenrigsministeren gør det egentlig heller ikke; det staar i Virkeligheden til Lovgivningsmagten, til Rigsdagen. Jeg peger paa dette Spørgsmaal for at vise, at der opstaar Vanskeligheder ved, at vi ikke kan rekrutere vore tyske Lærere ud af den Del, der er til Stede i de aftraadte Landsdele. Der er flere, som gerne ønskede at vende tilbage, og som har forbeholdt sig deres Indfødsret, men hvis Sager ikke er ordnet endnu. Jeg vil gerne spørge, hvorledes man mener at kunne komme ud over disse Vanskeligheder.

I denne Sammenhæng maa jeg ogsaa bemærke, at vi ikke i alle Tilfælde har saa let ved at faa passende Lærerkrafter, hvor vi ønsker oprettet Privatskoler, eller hvor en enkelt Familie prøver at faa en Lærer. Jeg kender et Tilfælde, hvor en Bonde i Møgeltønder ønskede en tysk Guvernante,

som for Resten før har været der, for at hjælpe Børnene ved Undervisningen i tysk Sprog, men Indrejsetilladelsen blev nægtet. Da jeg forhørte mig om Grunden, gjorde man det Synspunkt gældende, at man ikke holdt det for nødvendigt i dette Tilfælde. Dette svarer imidlertid ikke til de danske Synspunkter, der ellers behersker denne Lovordning, thi derefter er det Forældrene, som selv bestemmer, hvad der anses for ønskeligt og nødvendigt, og ikke Ministeren. Vi synes derfor ikke, vi har Garantier nok med Hensyn til at faa de Lærere, vi i alle Tilfælde anser for de mest egnede. Det er fra tysk Side blevet krævet, at der i alle Skoler i de aftraadte Landsdele skal skaffes Mulighed for en begrænset Undervisning i tysk Sprog, som det har været før under dansk Styre i de aftraadte Landsdele. Man har ment at skulle nægte det, fordi man ikke var i Stand til at skaffe de Lærerkrafter, som kunde opfylde dette Krav, men alligevel staar der her i Loven, at naar det ønskes fra Befolkningens Side, skal der undervises i Tysk i alle danske Folkeskoler i de aftraadte Landsdele. Jeg synes ikke, det passer til hinanden, thi rundt omkring sidder tyske Forældre, ogsaa delvis tysksprogede Forældre, der selvfølgelig har det Ønske, at der gives deres Børn Undervisning i tysk Sprog, i det mindste en begrænset tysk Undervisning. Jeg fremhæver endnu en Gang, at Loven i denne Retning ikke er tilstrækkelig.

Jeg skal til Slut sammenfatte mine Udtalelser derhen, at jeg anerkender, at der er en Del Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag, der er heldigere for os end de, der fandtes i den første midlertidige Lov, men jeg maa tillige fremhæve, at væsentlige Fordringer, som vi vedvarende stiller, ikke er blevet opfyldt, der er ingen Mulighed for at oprette tyske Skolekommissioner, der sørges ikke i tilstrækkelig Grad for, at der skaffes tysk Undervisning, der skaffes ikke de nødvendige Garantier for, at vi kan rekrutere vort Lærerpersonele, som vi ønsker, og jeg kunde ogsaa tilføje, at der mangler enhver Bestemmelse om det tyske højere Skolevæsen, men der er ellers Forhandlinger i Gang paa Forvaltningens Vegne for at sørge for, at vi kan tilfredsstilles dér.

Undervisningsministeren (Appel): Jeg kunde indskrænke mig til at takke for Lovforslagets velvillige Modtagelse, da det jo er antydnet, at der vil blive stillet Krav om Nedsættelse af et Udvalg, men jeg skal dog gøre ganske enkelte Bemærkninger til et Par af de ærede Talere.